

Liedutvalget

Dato:26.11.2018

Innspill til Liedutvalget om videregående opplæring for voksne

Åsane videregående skole, voksenopplæringscenteret ønsker med dette å komme med innspill til Liedutvalget.

Vi driver et voksenopplæringscenter rettet mot yrkeskompetanse for voksne. Vi har 450 deltakere i vår opplæring der om lag halvparten er minoritetsspråklige. I dag er det like lange ventelister med kandidater som har rett til voksenopplæring som det er plasser.

Rettighetsforhold - generelt

Vi opplever at voksnes rett til videregående opplæring ikke blir fulgt opp på samme vis som ungdommer mellom 16 – 20 år. Det gjelder å få et tilbud i rimelig tid etter søknad og muligheten til å få tilbud om faget de søker. I tillegg får mange voksne søkere ikke tilbud ut fra dagens regler om fullført videregående opplæring.

Vi mener at Lied-utvalget i samarbeid med lovutvalget som er satt ned, må se nærmere på dette.

Hvis de voksne får tilbud i den ordinære opplæringen, bør de ha samme rettigheter til å fullføre som ordinær elevene.

Rett til realkompetansevurdering med yrkesutprøving

Rett til realkompetansevurdering for de med yrkeserfaring fra andre land fungerer ikke godt nok i sin eksisterende form. Det burde bli mulighet for yrkesprøving i praktiske fag for at samfunnet kan få nyttiggjøre den kompetansen mange voksne har. Praktisk yrkesprøving er en god metode for kandidater uten dokumentert arbeidspraksis.

Rett til forlenget norskopplæring for minoritetsspråklige

Rett til norskopplæring er i dag begrenset til hovedsakelig asylsøkere og flyktninger. Retten gjelder kun i tre år. Mange har behov for forlenget rett/forsterket norskopplæring for å kunne nyttiggjøre seg videregående opplæring. Det er i dag ikke noe som fanger opp dette behovet. Arbeidsinnvandrere fra EØS-land har ikke rett til norskopplæring.

Rettigheter - livslang læring

Slik lovverket er i dag, vil den voksne ha brukt sin rett ved fullført videregående opplæring. Vi ser at flere og flere, av ulike årsaker, har bruk for nytt fagbrev (livslang læring). Det vil styrke muligheter for arbeid, og forsterke arbeidslivet med personer som har lang og verdifull arbeidserfaring og kompetanse.

I dag har fylkeskommunenes fagopplæringskontor kun ansvar for kandidater med ungdomsrett. Skal voksne få fullføre sin opplæring mot fagbrev i større grad, må fagopplæringskontorene ha samme ansvar og finansieringsordningen til læreplasser for voksne som ungdom.

Utvidet rett til voksenopplæring i yrkesfag burde også omfatte personer som har fullført utdanning med studiekompetanse, men som av ulike grunner ikke har kunnet ta høyere utdanning.

Rett til påbygg til studiekompetanse etter fagbrev bør og gjelde voksne. Voksne søkere som f.eks. vil bli sykepleiere, vil da få et bedre faglig grunnlag for høyskolestudium. Minoritetsspråklige vil med en slik ordning få en bedre og mer relevant språkutvikling før profesjonsutdanning.

Y-veien til høyskoleutdanning bør bli utvidet slik at voksne med fagbrev får en reell mulighet likestilt med de som søker med studiekompetanse. TAF modellen er vellykket for ungdommer, kan den legges tilrette for voksne?

Manglende tverrsektorielt samarbeid

For mange av våre studenter, er det å ha midler til livsopphold et stort problem. Vi erfarer at mange som følger voksenopplæring mister stønad fra NAV. Disse får heller ikke stipend/lån fra Statens Lånekasse som kompenserer for dette bortfallet. Mange må derfor si fra seg skoleplassen etter oppstart.

Struktur og innhold i opplæring for voksne

I dag er ikke tilbudene i tilstrekkelig grad tilpasset den enkelte voksnes livssituasjon med familie og forpliktelser. Med modul-strukturering av opplæringen, vil den enkelte skole i større grad kunne tilpasse eksamener og dokumentasjonsordninger. Dette vil forenkle organiseringen av tilpasset opplæring i forhold til det deltaker mangler. Som en del av dette bør praktisk yrkesutprøving bli en rettighet for voksne. For å inkludere minoritetsspråklige er det ønskelig at yrkesutprøving kan foregå på andre språk enn norsk.

Det meste av voksenopplæring er i dag teoretisk orientert og lagt til skoler. Vi ønsker i tillegg mulighet for modulbasert opplæring i bedrift. Dette kan være en god modell for at mange voksne får en faglig utvikling og økte norskferdigheter.

Oppsummering

Med dagens ordninger erfarer vi at mange ikke får brukt sin tidligere yrkeskompetanse. Utfordringen er å få godskrevet det de har fra tidligere og å bygge på det de mangler. Vi vil avslutningsvis også understreke at det i dag er manglende kapasitet til voksenopplæring i forhold til antall søkere og et bredt nok tilbud til å treffe den enkeltes utdanningsønsker.

Med vennlig hilsen

Jens Petter Storheim
Rektor

Bengt Bru
Avdelingsleder
Voksenopplæring